

Filosofie a kontexty

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2009](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2009](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 2. 10. 2009
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 2. 10. 2009

Filosofie a kontexty

Filosof hodný toho jména musí být za všech okolností pamětliv toho, že při všech svých myšlenkových podnicích nesmí zapomínat na „celek“ (a také na jednotlivé „celky“). Konkrétně to pak znamená, že musí sledovat při vši své soustředěnosti na určité téma širší až nejširší kontexty. Obojí však nesmí být zaměňováno, a hlavně onen pro filosofii principiální ohled na „celek“ (nebo i „celky“) nikdy nesmí být a oslaben, relativizován či přímo redukován na ohled k nejbližší širším kontextům. Jde totiž o to, že pro každé pravé jsoucno (každou pravou událost) mají některé „kontexty“ zásadně jiný, odlišný charakter než ty ostatní; a právě to lze náležitě respektovat pouze tehdy, když budeme co nejpečlivěji rozlišovat a rozpoznávat, které kontexty jsou přímo založeny „niterně“, „vnitřně“, pokud jde právě o určitý „celek“, zatímco ty jiné kontexty mají charakter „vnějších“, do okolí (přesně: osvětí) určitého „celku“ mířících vztahů (ať už akčních nebo reakčních), takže nutně procházejí mediem (prostřednictvím) tzv. subjektální sféry „pravé události“ („pravého jsoucna“). Rozlišování obojího nelze dost legitimně „objektivovat“ (tradičním způsobem), protože nejde v žádném případě o nějaké „faktické“ a zejména nepřekročitelné rozdělení. Právě zde hraje nejzávažnější roli rozpoznání, kde, kdy a jak dochází k přechodům z jedné sféry do té druhé, tedy o přechod zvnitřňování vnějšího a zvnějšňování vnitřního (myšlenkový základ pro toto rozlišování položil už Leibniz a po něm zejména Hegel). Rozlišení mezi „vnitřní“ a „vnější“ sférou (resp. „vnitřním“ a „vnějším“) nelze založit stanovením určité hranice či meze, neboť tu v žádném případě nelze ani lokalizovat, ani temporalizovat předmětným (zpředměťujícím) způsobem. Právě to vede k mnoha nepochopením a omylům vědeckých odborníků, kteří se nechají zmýlit tím, že konkrétní „celek“ mohou rozdělit a rozpitvat tak, že pak najdou další jakoby „meze“ či „hranice“ uvnitř onoho – pro ně pak jen „údajného“ – „celku“, a mají – falešný – dojem, že i všechny „vnitřní“ vztahy jsou ve skutečnosti jen vztahy „vnějšími“, jen mezi nižšími – opět jen „údajnými“ – „celky“.

(Písek, 091002-1.)